

При прогнозировании геолого-технических параметров смещение оценок представляет собой более серьезную проблему, чем их значительная неопределенность [9-10]. Источник смещения обычно приводит к занижению оценки. На практике любая ошибка может вызвать потери для инвестора. Результатом завышения оценки является увеличение инвестиций в проекты, а занижение оценок может заставить компанию инвестировать слишком мало или вообще отказаться от инвестирования [9-10].

Вывод. Повышение эффективности геологоразведочных работ может быть достигнуто за счет прогнозирования запасов углеводородов на наиболее перспективных участках. Для выбора таких участков должна быть достаточно высокая степень уверенности в оценке запасов, которую можно достичь путем прогнозирования оценки запасов различными методами. Оценив эффективность проведения геологоразведочных работ путем сравнения результатов оценки, полученных по прогнозным

разведочным скважинам, с фактическими, можно отметить следующие основные аспекты снижения рисков и неопределенностей при оценке запасов углеводородов на прогнозных ловушках:

– использование детерминистской оценки в сочетании с вероятностной способствует повышению точности оценки и снижению геологических рисков;

– применение на практике несколько методов оценки прогнозных запасов дает возможность обеспечить взаимную проверку надежности результатов и получить лучшую оценку запасов ловушки;

– анализ результатов проведения геологоразведочных работ и сравнение прогнозных данных с фактическими позволяет выявить основные причины недостижения или перевыполнения прогноза, что в свою очередь дает возможность в будущем усовершенствовать прогнозные оценки и выйти компании на более высокий качественный уровень при восполнении минерально-сырьевой базы.

Космбаева Г.Т.¹, Е.А.Әубәкіров², Л.К.Тастанова¹, Р.О. Орынбасар², К.Р. Уразаков³

¹Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, Ақтөбе, Қазақстан

²Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан

³Уфа мемлекеттік мұнай техникалық университеті, Уфа, Башқұртстан

E-mail: raihan_06_79@mail.ru

КОМІРСУТЕГІ РЕСУРСТАРЫ БАҒАЛАУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ ЖҮЙЕЛЕРІ (PRMS)

Аннотация. Көмірсутек ресурстары-бұл жер бетінде немесе жер қойнауында табиғи жағдайда болатын көмірсутектердің мөлшері. Ресурстарды қарастыру кезінде белгілі және әлі ашылмаған кластерлердегі көмірсутектердің мөлшері бағаланады. Ресурстарды бағалау коммерциялық жобаларды іске асыру барысында нарықта алынуы және сатылуы ықтимал шамаларға бағытталған. Көмірсутектер ресурстарын басқару жүйесі көмірсутектер санын бағалауға, жобаларды бағалауға және әмбебап жіктеу шеңберінде нәтижелерді ұсынуға жүйелі көзқарасты көздейді.

Геологиялық барлау жұмыстарын (ГБЖ) жүргізу кезінде белгісіздіктер мен тәуекелдер туындайтыны сөзсіз. Көмірсутек қорларын болжамды бағалау да белгісіздік жағдайында орындалады. Қазіргі уақытта мұнай компаниялары ГБЖ - ын бастамас бұрын тәуекелдерді азайтуға және кейбір белгісіздіктерді жоюға тырысады. ГБЖ жүргізудің тиімділігін арттыру мақсатында барлау ұңғымалары бойынша болжамды қорларды бағалаудың бірнеше әдістерін пайдалану ұсынылады. Қазіргі мұнай-газ әлемінде мұнайшы-инженерлер қоғамының (SPE) – PRMS (Petroleum Resources Management System) – сұйық, газ тәріздес және қатты көмірсутектердің қорлары мен ресурстарын басқару жүйесінің жіктелуі кең таралған.

Көмірсутектерді іздеу және барлау, игеру, өндіру және дайындау технологиялары үнемі дамып, жетілдіріліп отырады. Мұнай және газ қорлары жөніндегі SPE комитеті (Oil and Gas Reserves Committee, OGRC) дамушы технологиялар мен өнеркәсіп талаптарына сәйкес қолда бар анықтамалар мен әдістемелік нұсқауларды қолдау үшін мүдделі ұйымдармен үнемі байланыста болады.

Түйін сөздер: мұнай, қабат, қорлар, қорларды жіктеу SEC/PRMS, басқару жүйесі, ресурстарды бағалау әдістері.

G.T.Kosmbaeva¹, Y.A.Aubakirov², L.K.Tastanova¹, R.O. Orynbassar², K.R. Urazakov³

¹K. Zhubanov Aktobe Regional University, Aktobe, Kazakhstan

²Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan

³Ufa State Petroleum Technical University, Ufa, Bashkortostan

E-mail: raihan_06_79@mail.ru

PETROLEUM RESOURCES MANAGEMENT SYSTEMS (PRMS)